

ΤΟΠΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΙ Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ

Με τον θάνατον του άει μνήστου Έπισκόπου Κυδωνίας και Άποκωρώνου Κυρού Άγαθαγγέλου εξήλιπεν ο τελευταίος των λογίων Έπισκόπων της Κρήτης. Είναι φυσικό ένας άνθρωπος με την μορφή του Έπισκόπου και τις Ιστορικές Έρευνες να διαθέτει μία πλούσια και σημαντική βιβλιοθήκη. Η βιβλιοθήκη του άει μνήστου Έπισκόπου είναι πράγματι αξιόλογος. Βέβαια και η βιβλιοθήκη είναι ένα περιουσιακό στοιχείο που ανήκει στους κληρονόμους. Όμως μία βιβλιοθήκη είναι ένα ιδιότυπο περιουσιακό στοιχείο. Έκείνος που συγκεντρώνει βιβλία συνήθως πληρώνει πολλά χρήματα, όταν όμως θελήσει αυτός ή οι κληρονόμοι του να πουλήσουν αυτά τα βιβλία δεν εισπράττουν παρά ένα άσημαντο ποσοστόν της πραγματικής αξίας των βιβλίων. Έκτος όμως από αυτό τα βιβλία που πουλιούνται συνήθως πηγαίνουν προς την καταστροφή. Έτσι χάθηκαν πολλές βιβλιοθήκες και στην πόλι μας ακόμη. Συχνά βλέπομα στα παντοπωλεία και στα άποχωρητήρια ακόμα φύλλα από βιβλία που άξιζαν καλύτερη τύχη. Άκόμη βλέπομα στα καροτσάκια των παλιατζήδων βιβλία άνακατεμένα σε σκουριασμένα σίδερα και άλλα βρώμικα αντικείμενα. Μία από τις βιβλιοθήκες που καταστράφηκαν πριν από χρόνια στην πόλι μας ήταν και η βιβλιοθήκη του άειμνήστου Έπισκόπου Χρυσόστομου Τραπεζάκη. Κάποτε σε σιδεράδικο. Άλλά και πριν από λίγο καιρό πουλήθηκαν σε παλιατζή δολέκληρες βιβλιοθήκες από πρόσωπα που κατέχουν έπιλεκτή θέσι στην κοινωνία μας. Άναμφισβήτητα δεν είχαν τα πρόσωπα αυτά άνάγκη των ελαχίστων χρημάτων (τά βιβλία πουλήθηκαν με την όκη) που εισέπραξαν. Τα περισσότερα άπό αυτά τα βιβλία καταστράφηκαν τελικά.

Η μόνη έλπίδα να σωθούν όλα αυτά τα βιβλία είναι να δωρίζονται σε ώργανωμένες βιβλιοθήκες. Με τον τρόπο αυτό και η μνήμη των κατόχων των βιβλιοθηκών διατηρείται και το βιβλίο βρίσκει τον πραγματικό του προορισμό άλλά και η πόλις έξυπηρετείται. Άπό αυτές τις σκέψεις ώδηγήθηκε και ο άειμνήστος Γυμνασιάρχης Έμμ. Γενεράλης δωρήσας την βιβλιοθήκη του μετά τον θάνατόν του (1943) εις το Ιστορικόν Άρχεϊον, μη λειτουργούντος τότε άλλου παρεμφερούς Ιδρύματος.

Δέν μένει λοιπόν σε κανένα άμφιβολία ότι η βιβλιοθήκη του άειμνήστου Έπισκόπου Άγαθαγγέλου πρέπει να δοθη σ' ένα πνευματικό Ιδρυμα της πόλεως. Όπως φαίνεται σ' αυτή τη λύση προσανατολίζονται και οι κληρονόμοι του Έπισκόπου. Ζήτημα γεννιεται ποθ θα είναι καλύτερα να δοθη η βιβλιοθήκη. Ο «Κήρυξ» στο φύλλο της 13-4-1953 προταίνει να δοθη εις τον Χρυσόστομο. Το ίδιο προταίνει σε έπιστολή του δημοσιευμένη στο φύλλο της 19-4-1958 της ίδιας έφημερίδος και ο καθηγητής κ. Μιχ. Μποτωνάκης, πρόεδρος του Χρυσόστομου. Δέν φρονώ ότι η λύσις αυτή είναι σωστή. Το γεγονός ότι ο Έπισκοπος Άγαθαγγελος ήταν έπίτιμον μέλος του Χρυσόστομου δέν μπορεί ν' άσκη άποφασιστικήν επίδρασιν στο ζήτημα. Έπίτιμον μέλος ήταν και της Έπιστημονικής Έταιρείας Άθηνών άλλά αυτό δέν μπορεί να δημιουργη δικαιώματα επί της βιβλιοθήκης του. Ο Έπισκοπος ήταν άνθρωπος με μεγάλη δράσι και ικανή πνευματική μορφή. Όλ' αυτά του παρείχαν την εύχέρεια να μετέχη σε πολλές ώργανωμένες προσπάθειες, χωρίς αυτό να έδιδε καμμία ήθική βάσι για μελλοντικές παρομοίους εόδους αξιόσους των ώργανώσεων αυτών. Ο Έπισκοπος ακόμη ήταν Πρόεδρος της Διοικούσης το Ιστορικόν Άρχεϊον Κρήτης Έπιτροπή. Ουεις ό τίτλος όμως αυτός δημιουργεί δικαιώματα επί της βιβλιοθήκης υπέρ του Ιδρύματος τούτου.

Άνεξάρτητα όμως από δ.

λα αυτά το ζήτημα πρέπει να εξετασθί από άλλη σκοπιά. Μία βιβλιοθήκη έχει προορισμό μορφωτικό. Αδτόν τον προορισμό πθ μπορεί να εκπληρωθί; Αδτό πρέπει να εξετασθί και τότε τα συμπεράσματα είναι εύκολα. Το Ιστορικό Άρχεϊον πρέπει να άποκλεισθί. Ο προορισμός του είναι ειδικευμένος όπως και άπό τον τίτλο ου φαίνεται. Σ' αυτό χωρίς άμφιβολία θα πρέπει να δοθούν ιστορικά έγγραφα βρίσκοντα στη βιβλιοθήκη του Έπισκόπου. Ο Χρυσόστομος πάλι πρέπει να άποκλεισθί. Άξιέπαινη ίσως είναι η προπράθεια του κ. Μποτωνάκη που μπορεί να δικαιολογηθί μόνο συναισθηματικά. Άλλά συναισθηματισμοί σ' αυτά τα ζήματα δέν χωροθν. Ο Χρυσόστομος διέθετε πρό του πολέμου σημαντική βιβλιοθήκη. Δυστυχώς για την πόλι αυτή η βιβλιοθήκη καταστράφηκε από έμπρηστική βόμβα. Ο Σύλλογος δέν μπορεί σε έκτοτε να άνοικοδομηθί το διαμέρισμα της βιβλιοθήκης. Μετά τον πόλεμο έκαμα προσπάθεια άνασυστάσεως της βιβλιοθήκης. Συνακέντρωσε αρκετά βιβλία τα όποια ζετσοθέτησε σ' ένα μικρό δωμάτιο που χρησιμοποιεί και σάν άναγνωστήριο. Διάφορα άλλα βιβλία βρίσκονται ακόμα σε εϊβάτια άπό έλλησι χώρου. Μέσα στο μικρό δωμάτιο υπάρχει ένα μοναδικό τραπέζι για τους άναγνώστας. Η λειτουργία έστω και αυτοθ του μικρού άναγνωστηρίου δέν είναι πάντα δυνατή γιατί ο Σύλλογος δέν έχει τις οικονομικές δυνατότητες να διατηρηθί υπάλληλο όδες τις ώρες της ημέρας. Μ' αυτές τις προϋποθέσεις η βιβλιοθήκη του Έπισκόπου Άγαθαγγέλου θα προστεθί έπιως στον μικρό αυτό χώρο για να περιπλέξη περισσότερο την κατάσταση και να την κάμη περισσότερο άφορητή. Έτσι η βιβλιοθήκη δέν θα πραγματοποιηθί τον προορισμό της. Βέβαια αντίτασσουν το έπι χείρημα ότι ο Χρυσόστομος σκέφτεται να στεγάσει κατά κάποιο τρόπο σε καταλληλότερο διαμέρισμα την βιβλιοθήκη του. Αυτό θα είναι όμως μία μελλοντική προοπτική, με πολύ άμφιβολία άπο τελέσματα, γιατί και άν πραγματοποιηθί αυτή η άναγασί δέν άρκει, δέν λύεται το ζήτημα. Πρέπει να λειτουργη κανονικά η βιβλιοθήκη και τις οικονομικές δυνατότητες δέν τις έχει ο Σύλλογος. Είναι γνωστόν άλλωστε ότι η συντήρησις της βιβλιοθήκης προπολεμικά έφερε τον Σύλλογο σε άπόθουρα της χρεωκοπίας. Άν έλειπε η γενναία έπιχορήγησις του Δήμου Χανίων σε 5 χρόνια που λειτουργησε η βιβλιοθήκη ο Σύλλογος θα είχε βρεθί σε οικονομικό άδιέοδο. Την κατάσταση έβωσε ο Δήμος Χανίων που έπιχορήγησε σ' αυτή την περιόδο τον Χρυσόστομο συνολικά με 60 000 προπολεμικές δραχμές.

Άντίθετα η μόνη σωστή λύσις του ζητήματος είναι η τοποθέτησις της βιβλιοθήκης του άειμνήστου Έπισκόπου εις την Δημοτική Βιβλιοθήκη. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη είναι σήμερα μία πραγματικότητα που δέν έπιτρέπεται να την άγνοή κανείς. Οχι μόνο αυτό όμως. Όλοι οι Χανιώτες που ένδιαφέρονται για την ανευματική άνάπτυξη του τόπου πρέπει να προβάλουν την Δημοτική Βιβλιοθήκη και να φροντίσουν για τον πλουτισμό και την προκοπή της. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη δέν ανήκει σε άτομα ούτε καλλιεργεί φιλοδοξίες. Άνήκει στην πόλι και έπιτελεί τον προορισμό της άθρόυβα και άνώνυμα. Κανείς δέν προβάλλει το όνομά του μέσω της Βιβλιοθήκης. Είναι μία ήρωική κυριολεκτικά προσπάθεια του Δήμου, που κατώ

θωσε μέσα σε 4 μόνο χρόνια να παρουσιάσει ένα τόσο καλά πλουτισμένο ίδρυμα (22 000 περίπου τόμοι βιβλίων με καθημερινή άδξησι) και που λειτουργεί τόσο άποδοτικώς. Δέν είναι άποστό οι ξένοι που επισκέπτονται την βιβλιοθήκη να εκφράζονται με τόσο ένθουσιασμό κι' οι Χανιώτες να την άγνοοθν ή να μη ένδιαφέρονται για την προκοπή της.

Μέσα σ' ένα τέτοιο ίδρυμα βρίσκειται η θέσις κάθε βιβλιοθήκης, κάθε Χανιώτου και φυσικά και της βιβλιοθήκης του άειμνήστου Έπισκόπου Άγαθαγγέλου. Μέσα στην Δημοτική Βιβλιοθήκη θ' αξιοποιηθί και η βιβλιοθήκη αυτή. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη έχει κάθε μέρα 130-150 μελετητές. Σ' αυτούς θα πρέπει να εναι προσεθί η βιβλιοθήκη του Έπισκόπου κι' αυτό θα κατορθωθί μόνο μέσω της Δημοτικής Βιβλιοθήκης. Κάθε άλλη λύσις είναι άνεδαφική και έξω από το συμφέρον της πόλεως. Τέτοια ζήματα πρέπει να αντιμετωπίζονται με ρεαλισμό και έξω από συναισθηματισμούς.

Άς σημειωθί ότι η ιδέα της τοποθέσεως της βιβλιοθήκης του εις την Δημοτική Βιβλιοθήκη δέν γεννήθηκε τώρα ή ύστερα άπό τον θάνατό του. Έίχε ώριμάσει άπο καιρό, έίκοσι δέ μέρες πριν άπό τον θάνατό του. Σε συνεδρίασι του Δημοτικού Συμβουλίου ο Δημοτικός Σύμβουλος κ. Άντώνιος Μπιστάκης έπρότεινε εις το Δημοτικόν Συμβούλιον να τιμηθί δια ψηφίσματος του τον Έπισκοπο κατά την έπίδοσι δέ του ψηφίσματος θα γίνονταν πρότασις να άρση δια διαθήκης ότι η βιβλιοθήκη του θα έδιδετο μετά τον θάνατό του στην Δημοτική Βιβλιοθήκη. Ο Έπισκοπος Άγαθαγγελος δέν ήταν τυχαίο πρόσωπο.

Έτίμησε με την δράσι του (Έθνική, Φιλανθρωπική κλπ.) και τον όρόνο του και την πόλι. Σάν τέτοιος ανήκει στην πόλι και όχι σε Σουλούς ή σε Ιδρύματα. Η συμμετοχή του σ' αυτούς άποτελοδσε μέρος της κοινωνικής του δράσεως, δέν έξαντλοδσε την δράσι του, το να μονοπωλήθί δέ ένας Σύλλογος ή ένα Ιδρυμα την συμμετοχή του όποτιμοθν τον Έπισκοπον.

Ο Έπισκοπος Άγαθαγγελος ζήτει εις την πόλι και η πόλις έχει όποχρέωσι να τον τιμηθί. Μία εκδήλωσις της τιμής αυτής θα είναι και η προβολή της βιβλιοθήκης του, που θα τοποθετηθί σε ιδιαίτερη προθήκη. Μέσα στην Δημοτική βιβλιοθήκη, πλάι στις βιβλιοθήκες του μεγάλου Βενιζέλου και του Ιατροφιλοσόφου κ. Γρ. Γεωργουδάκη θα διατηρηθί ζωντανή η μνήμη και του άειμνήστου Έπισκόπου Άγαθαγγέλου ό ποίους και νεκρός θα εξακολουθήσει να καθοδηγεί και να ποιμαίνει το ποίμνιον της άγαπημένης του πόλεως, για την άγάπη της όποιας θυσιάσε τον Μητροπολιτικό όρόνο.

Χωρίς άμφιβολία δέν θα πρέπει ν' αντιβιθί ο Χρυσόστομος με την Δημοτική Βιβλιοθήκη. Κι' οι δύο ανήκουν στην πόλι. Μελλοντικά θα πρέπει να συνενωθούν οι δύο άποτοι όργανοισμοί. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη να ένισχυθί απ' όλους για να γίνη καλύτερη και άριώτερη και ο Χρυσόστομος να άναπτύξει άλλους πνευματικούς και καλλιτεχνικούς τομαίς, που είναι τόσο πολλοί που μπορούν άπορροφήσουν όδες τις δυνατότητες του Συλλόγου. Η διάσπασις των δυνάμεων δέν είναι ποθ η σωστή λύσις.

Λεων. Μανωλικάκης

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ δωμάτια έπιλωμένα και μη. Πληροφορίαι έξνοδοχείον Κρήτη τηλεφώνον 486.

ΚΑΘΕ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΑ
και **μια τέτοια δημιουργία**
ΤΖΕΗΜΣ ΚΑΓΚΝΕ
Το συγκλονιστικό δράμα ενός ήμι